

DR. URŠKA KEŽMAH
odvetnica

POSLEDICE INTERVENTNIH ZAKONOV IN EPIDEMIJ NA VODENJE SODNIH IN UPRAVNIH POSTOPKOV

Vsebina

- Vrste rokov
- Razglasitev epidemije in vpliv na tek rokov
- Učinki interventnih zakonov za čas po epidemiji

Pomembni mejniki

- 12. 3. 2020 – razglasitev epidemije
- 20. 3. 2020 – DZ sprejme **prvi paket interventnih zakonov** (zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov, zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju, zakon o interventnem ukrepu odloga plačil obveznosti kreditorejmalcev, zakon o interventnih ukrepih na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane)
- 11. 4. 2020 – veliki interventni zakon
- 1.5.2020 – začne veljati novela Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP-A)
- 15.5.2020 – preklic epidemije (odlok se uporablja od 31. 5. 2020)
- 31. 5. 2020 – začne veljati sprememba ZIUZEOP
- 18. 7. 2020 – zadnja sprememba ZIUZEOP

Interventni zakoni

- Zakon o interventnih ukrepih na področju kmetijstva, gozdarstva in prehrane (ZIUPKGP) – Uradni list RS, št. 36/2020 – uporaba od 29. 3. 2020
- Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (ZIUOOPE), Uradni list RS, 36/2020, 49/2020 - ZIUZEOP, 61/2020, **80/2020 z dne 30.5.2020**
- **Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ)**, (Uradni list RS, št. 36/20, 61/20)

- Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditorejmalcev (Uradni list RS, št. 36/20, 49/20 - ZIUZEOP)
- Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (Uradni list RS, št. 36/20)
- Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 67/20, 80/20 - ZIUOOPE)
- Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 61/20)

- Zakon o poročtvu Republike Slovenije v Evropskem instrumentu za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20) – uporaba od 31. 5. 2020
- Interventni zakon za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20)
- Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 67/20, 80/20 - ZIUOOPE, 101/20)

Vrste rokov

- Sodni
- Upravni
- Prekluzivni
- Zastaralni
- Materialni
- Procesni

...

Tek rokov

- Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ)
- Velja od 29. 3. 2020
- roki za uveljavljanje pravic strank v sodnih postopkih, določeni z zakonom, ne tečejo – kaj to pomeni?

- Enako kot na zadržanje zastaranja učinkuje uveljavitev prvega odstavka 3. člena ZZUSUDJZ tudi na materialnopravne prekluzivne roke in po vsebini pomeni, da tudi ti roki določen čas ne tečejo, **njihov tek pa se bo nadaljeval, ko bo ta zakonska določba prenehala veljati.**
- Od dneva uveljavitve te določbe so torej materialnopravni prekluzivni roki izenačeni z zastaralnimi roki.

Kaj pa zastaralni roki?

- Za zastaralne roke velja institut zadržanja zastaranja, ki določa, da zastaralni rok v času vzroka, ki otežuje uveljavljanje pravic, ne teče (359. in 360. člen OZ), njegov tek pa se nadaljuje po tem, ko takšen vzrok preneha.

Kaj pa roki v upravnih, davčnih zadevah?

- Tek rokov za opravljanje procesnih dejanj strank (npr. pravna sredstva) ter za izpolnitev njihovih materialnih obveznosti (plačilo davka po odločbi), se ne prekine. Zavezanec mora poravnati obveznosti v rokih iz izreka odločbe, pravna sredstva pa mora vložiti v rokih, kot izhaja iz pouka o pravnem sredstvu.
- V primeru izvajanja postopkov naknadnega nadzora, ki niso nujni, pa praviloma veljajo pravila iz zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja koronavirusa, po katerem v času trajanja izrednih ukrepov procesni in materialni roki ne tečejo.

Kaj so nujne zadeve?

83. člen ZS

1. preiskave in sojenje v kazenskih zadevah, v katerih je obdolžencu odvzeta ali omejena prostost, ter v kazenskih zadevah tujcev, ki ne prebivajo v Republiki Sloveniji,
2. postopek v zadevah zavarovanja,
3. izvršilne zadeve v zvezi z vzgojo in varstvom otrok ter preživitvinskimi obveznostmi, ki izhajajo iz zakona,
4. nepravdne zadeve o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah,
5. menični in čekovni protesti ter menične tožbe,
6. spori za objavo popravka objavljene informacije,
7. popis zapustnikovega premoženja,
8. zadeve prisilne poravnave in stečaja,
9. druge zadeve, za katere tako določa zakon.

Odredba o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 21/20 in 39/20) – 13. 3. 2020

- vsa sodišča od 16. 3. 2020 opravljajo naroke in odločajo samo v nujnih zadevah, kot to določa 83. člen Zakona o sodiščih.
- Kot nujne so opredeljene vse zadeve kot to določa 83. člen ZS.
- Razen v nujnih zadevah **v času trajanja posebnih ukrepov procesni roki ne tečejo, prav tako se ne vročajo sodna pisanja.** Če je bilo sodno pisanje vročeno, začnejo teči procesni roki prvi naslednji dan, ko prenehajo veljati posebni ukrepi.

Odredba o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ - Su 315/2020 z dne 30. 3. 2020

Kot nujne **se ne štejejo:**

1. v zadevah zavarovanja, dejanja, ki zahtevajo osebne stike izvršiteljev, udeležencev in drugih oseb v teh postopkih in oprava teh dejanj ni nujna zaradi odvrnitve nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženja večje vrednosti,
2. menični in čekovni protesti ter menične tožbe,
3. popis zapustnikovega premoženja,
4. zadeve prisilne poravnave in stečaja,
5. zadeve, v katerih je bilo obdolžencu začasno odvzeto vozniško dovoljenje ali je bilo zaseženo motorno vozilo po Zakonu o prekrških,
6. zadeve za odvzem premoženja nezakonitega izvora po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora,
7. upravni spori po Zakonu o informacijskem pooblaščenju,
8. upravni spori po Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju,
9. upravni spori po Zakonu o kmetijskih zemljiščih,
10. upravni spori po Zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja.

Vsi naroki, seje in zaslišanja v nujnih zadevah se, če so izpolnjeni tehnični in prostorski pogoji, izvedejo prek videokonference.

Vsi razpisani naroki v zadevah, ki ne spadajo med nujne zadeve, se prekličejo.

Odredba o spremembi Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83. a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ – velja od 10.4.2020

- **kot nujne zadeve štejejo tudi zadeve, v katerih je bilo obdolžencu začasno odvzeto voziško dovoljenje ali je bilo zaseženo motorno vozilo po Zakonu o prekrških.**
- preiskave in sojenje v kazenskih zadevah, v katerih je obdolžencu odvzeta ali omejena prostost, ter v kazenskih zadevah tujcev, ki ne prebivajo v Republiki Sloveniji,
- postopki v zadevah zavarovanja, razen dejanj, ki zahtevajo osebne stike izvršiteljev, udeležencev in drugih oseb v teh postopkih in oprava teh dejanj ni nujna zaradi odvrnitve nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženja večje vrednosti.
- izvršilne zadeve v zvezi z vzgojo in varstvom otrok ter preživninskimi obveznostmi, ki izhajajo iz zakona,
- nepravdne zadeve o pridržanju oseb v psihiatričnih zdravstvenih organizacijah,
- spori za objavo popravka objavljene informacije,
- druge zadeve, za katere tako določa zakon, razen naštete v točkah od 6 do 10 odredbe z dne 30.3.2020.

Novela Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) – veljavnost od 1.5.2020

- Na področju upravnih zadev je bilo z novelo omogočeno vročanje odločb, sklepov in drugih dokumentov tudi v nenujnih zadevah.
- Metoda vročitve: vročanje z vložitvijo v hišni predalčnik, poštni predal ali v elektronski predal, ker do stikov med vročevalcem in naslovnikom ne bo prihajalo. Ker se ureja vročanje nenujnih zadev, v katerih roki v času začasnih ukrepov ne tečejo, naslovnik ni dolžan nemudoma nekaj storiti, lahko pa bo to storil in s tem omogočil nadaljevanje postopka, na primer poslal dokaze, ki so potrebni za odločitev.
- Poleg vročanja se z novelo omogoča izvedbo ustnih obravnav tudi v nenujnih zadevah (do sedaj le v nujnih), vendar bo moral organ poskrbeti, da ne bo prihajalo do možnosti širjenja virusne okužbe in tako zavarovati zdravje in življenje udeležencev postopka.

Odredba o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ

- Veljavnost: od 5.5.2020 do 30.5.2020
- Novost: vsa sodišča od 5. 5. 2020 opravljajo naroke, odločajo in vročajo sodna pisanja:
 - v zadevah, ki niso nujne v skladu s 83. členom Zakona o sodiščih, in ki se ne štejejo kot nujne v skladu s to odredbo, če sodišča lahko zagotavljajo opravo teh dejanj v skladu s pogoji, določenimi v tej odredbi in v drugih ukrepih, ki jih na podlagi te odredbe določi predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ter tako, da se ne širi virusna okužba in je zagotovljeno zdravje in življenje ljudi, ter
 - v nujnih zadevah, kot to določa 83. člen Zakona o sodiščih;

Kaj je to pomenilo v praksi?

- Enotna vstopna točka v sodišče (tam so se izvajali preventivni ukrepi)
- Sodno vložništvo za stranke ni odprto (vroča se po pošti, ali sistem eSodstvo)
- S sodišči se komunicira elektronsko in po telefonu v času uradnih ur
- Na sodišče lahko vstopajo samo vabljene stranke in pooblaščenici – npr. vpogled v spis brez predhodne najave ni mogoč.
- Obravnave: razdalja med udeleženci vsaj 2m, obvezna zaščitna oprema in razkuževanje prostora, možna je izključitev javnosti

Preklic Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ

- Objavljena v Ur. l. RS št. 77/2020 z dne 28. 5. 2020
- ker so prenehali razlogi začasne ukrepe v zvezi s sodnimi zadevami, z dnem 31. 5. 2020 je predsednik VS RS odredil preklic Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ z dne 4. 5. 2020 (Uradni list RS, št. 62/20) ter na njeni podlagi določene druge ukrepe.

Še posebnost

67. člen

(sodne počitnice)

Ne glede na prvi odstavek 83. člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 - ZJNepS, 33/11, 75/12 - ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 - ZSSve, 22/18 - ZSICT in 16/19 - ZNP-1) sodišča v letu 2020 opravljajo naroke in odločajo samo v nujnih zadevah v času od 1. avgusta do 15. avgusta (sodne počitnice).

Kratek pregled – pojasnila MP

V nujnih sodnih zadevah so roki, tako procesni kot materialni, tekli ves čas trajanja ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, pri čemer je treba opozoriti, da se je v tem času na podlagi odredb, ki jih je izdal predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, spreminjal obseg zadev, ki so se obravnavale kot nujne, in sicer:

- Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 21/20), objavljene 13. marca 2020, ki je prenehala veljati 30. marca 2020,
- Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (Uradni list RS, št. 39/20), objavljene 30. marca 2020, ki je prenehala veljati 5. maja 2020,
- Odredbe o spremembi Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (Uradni list RS, št. 47/20), objavljene dne 9. aprila 2020, ki je prenehala veljati 5. maja 2020;
- Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (Uradni list RS, št. 62/20), objavljene 4. maja 2020, ki je pričela veljati 5. maja 2020.

- V nenujnih sodnih zadevah, ki so jih sodišča prejela v obravnavanje pred 16. marcem, je bil na podlagi Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 21/20), ki jo je predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije izdal 12. marca 2020 in je bila v Uradnem listu RS objavljena 13. marca 2020, tek procesnih rokov s 16. marcem prekinjen in se je nadaljeval s 1. junijem 2020.
- Ti procesni roki torej ne začnejo teči znova, temveč se njihov tek s 1. junijem nadaljuje do izteka (prim. sklep Vrhovnega sodišča RS, opr. št. II Ips 192/2003, ki se sicer nanaša na tek roka v času sodnih počitnic, vendar ocenjujemo (op. MP), da je treba tek rokov razlagati enako tudi v primerih, ko je bilo sodno pisanje, stranki vročeno pred 16. marcem 2020);

- Na podlagi ZZUSUDJZ, ki je začel veljati 29. marca 2020, je bil zadržan tek vseh rokov v nenujnih zadevah –poleg procesnih (ki so prenehali teči že 16. marca na podlagi zgoraj navedene Odredbe predsednika Vrhovnega Sodišča RS) tudi materialnih rokov.
- V nenujnih zadevah se tako s 1. junijem 2020 nadaljuje tek vseh rokov, tako materialnih kot procesnih oziroma pričnejo teči roki tudi v tistih nenujnih sodnih zadevah, v katerih je bilo stranki sodno pisanje vročeno v času trajanja ukrepov (prim. 4.a člen ZZUSUDJZ – nenujne sodne zadeve).

- Določene izjeme so na področju postopkov zaradi insolventnosti. Na podlagi Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ, ki jo je predsednik Vrhovnega sodišča RS izdal dne 4. maja 2020, se kot nujne zadeve od 5. maja dalje štejejo tudi zadeve prisilne poravnave in stečaja, v katerih je bil do vključno 30. marca 2020 izdan sklep o začetku postopka. V ostalih – nenujnih zadevah prisilne poravnave in stečaja sodišča poslujejo skladno ZZUSUDJZ in Odredbo predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije tako, da roki v teh nenujnih zadevah niso tekli. Roki so tudi v teh zadevah začeli teči s 1. junijem 2020.

Kaj pa upravni postopki?

- ZUP
- ZDavP-2
- ...

Ali se v času epidemije v upravnih postopkih ni vročalo?

- V upravnih in drugih javnopravnih postopkih so se v času veljavnosti posebnih ukrepov nemoteno vročale odločbe, sklepi in drugi dokumenti, a le **v nujnih zadevah**.
- V nenujnih zadevah se do uveljavitve novele ZZUSUDJZ-A vročanje odločb, sklepov in drugih dokumentov po pošti in v prostorih organov ni opravljalo, opravljalo se je le vročanje po elektronski poti v varni elektronski predal.
- Z uveljavitvijo novele ZZUSUDJZ-A je bilo omogočeno vročanje odločb, sklepov in drugih dokumentov tudi v nenujnih zadevah. Zaradi pravne varnosti je zakon predvidel, da je vročitev opravljena šesti delovni dan od dneva odpreme oziroma dvajseti delovni dan od dneva odpreme, če se vroča po pošti v tujino.

Kako bo naslovnik pošiljke v nenujnih zadevah vedel kdaj se šteje, da je vročitev opravljena?

- Vsaka odločba, sklep, ali drug dokument, ki bo vročen z vložitvijo v hišni predalčnik, poštni predal ali v elektronski predal mora biti na ovojnici ali na samem pisanju opremljen z naslednjimi podatki:
 - kdaj je bila odprema opravljena,
 - kdaj oziroma kateri dan se dokument šteje za vročen in
 - kdaj začne teči rok, v katerem je naslovnik dolžan nekaj storiti (na primer poslati dokazila, vložiti pritožbo ipd.)

Kaj naj stori naslovnik, če upravnega pisanja ni prejel in ali je v takem primeru lahko prikrajšan za možnost vložitve pravnega sredstva?

- Če naslovnik upravnega pisanja ni prejel, mora o tem obvestiti organ.
- Če vročitev ni bila opravljena, upravno pisanje ne more začeti učinkovati, roki za izpolnitev ali vložitev pravnega sredstva pa niso mogli začeti teči, zato naslovnik ne more trpeti škodljivih posledic, vključno z zamudo roka za vložitev pravnega sredstva.

Ali bo organ vročitve ponovil?

- Ne, poskus vročitve se bo ponovil le kadar vročitev ni opravljena.
- Če je na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga organ, mogoče ugotoviti, da je bila vročitev, kljub drugačnemu zatrjevanju naslovnika, opravljena, se ponovni poskus vročitve ne bo opravil.
- V primeru dvoma o vročitvi se lahko izvedejo potrebni dokazi, na primer zasliši vročevalca, naslovnika, priče ipd.
- Poskus vročitve se ponovi le zaradi izraženega dvoma, ki ga na podlagi podatkov, s katerim razpolaga organ, ni mogoče ovreči.

Kaj pomeni vročitev v hišni predalčnik, poštni predal ali elektronski naslov?

- Ker bo vročevalec upravno pisanje pustil v hišnem predalčniku ali poštnem predalu, naslovnik seznanitve ni potrjeval s podpisom vročilnice, povratnice ali drugih dokumentov o vročitvi.
- Če bo upravno pisanje vloženo v elektronski predal, mora organ pozvati naslovnika, da vložitev oziroma seznanitev potrdi s povratnim sporočilom na naslov organa, s katerega je bilo pisanje poslano. Omenjena potrditev lahko služi kot dokaz o prejemu dokumenta, ni pa pogoj za to, da bi vročitev v elektronski predal šteli opravljeno.

Kako vložitev upravnega pisanja v hišni predalčnik, poštni predal ali v elektronski predal vpliva na tek rokov?

- Z vložitvijo upravnega pisanja v hišni predalčnik, poštni predal ali v elektronski predal so se upravna pisanja vročala le v nenujnih zadevah.
- Po ZZUSUDJZ v času trajanja začasnih ukrepov roki za opravljanje procesnih dejanj v nenujnih zadevah ne tečejo.
- Naslovnik, ki je prejel upravno pisanje v hišni predalčnik, poštni predal ali v elektronski predal, zato neposredno po seznaitvi ni dolžan storiti ničesar. Roki za izpolnitev obveznosti ali za vložitev pravnega sredstva bodo začeli teči po prenehanju začasnih ukrepov. Kolikor bo naslovnik kljub prekinitvi teka roka izpolnil naloženo ali vložil pravno sredstvo, se bo postopek nadaljeval.

Elektronsko vročanje – odstop od ZEPEP

- Za elektronski predal po ZZUSUDJZ-A se šteje elektronski naslov, ki ga stranka navede v vlogi, ali iz katerega pošlje vlogo.
- Zato se za vročanje lahko uporabi vsak »običajen« elektronski naslov (na primer gmail).

E-vročanje brez privolitve?

- vročanje v elektronski predal oziroma na »navaden« elektronski naslov je dopustno zgolj v primerih, ko oseba, ki se ji bo vročanje opravljalo na ta način, sama sporoči elektronski naslov in ko prostovoljno, izrecno in nedvoumno privoli v vročanje na takšnem elektronskem naslovu.
- Privolitev se lahko kadarkoli prekliče.
- Zato morebitni pozivi organov, da se osebe izrečejo o vročanju na elektronski naslov, v nobenem primeru ne morejo veljati kot privolitev, če se oseba na poziv ne bi odzvala ali se ne bi odzvala v postavljenem roku.

Kaj pa od 1.6.2020 dalje?

- spet mogoče vlaganje pisnih in ustnih vlog pri organih,
- vsem zainteresiranim bo omogočeno sodelovanje pri ustnih obravnavah,
- vročanje se v skladu z zakonom lahko opravlja tudi pri organih, prav tako se odločbe, sklepi in drugi dokumenti, ki so vezani na rok, v vseh zadevah vroča osebno
- Ponoven začetek teka rokov – če so roki začeli teči pred prekinitvijo teka rokov sedaj tečejo dalje, če pa niso tekli, od 1.6. spet tečejo.
- Ponovno se nadaljujejo izvršbe in izvršilna dejanja, ...

Hvala za pozornost!

info: odvetnica@kezmah.si

DR. URŠKA KEŽMAH